

הידבקות בקב"ה

הרב מרדכי גרוס

שתי גישות במערכת המשפט

פרשת השבוע פותחת בביקורו של יתרו חותן משה במחנה ישראל, הוא מייעץ לסדר את מערכת הדינים באופן כזה שמשה לא יקרוס מהעומס. פלא גדול שאף אחד מישראל לא חשב על הצורך לפזר את הסמכויות המשפטיות ולהקל על משה. התורה מתארת את יתרו מתבונן בהתנהלותו של משה ואומר לו בהשתאות: **וַיֹּאמֶר מִן הַדְּבָר הַנֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מִדֹּעַ אֶתְּהוּ בְּלִבְךָ וְכָל הָעָם נֹצַב עֲלֶיךָ מִן פְּנֵי עַד עַבְ"ב** (שמות יח, יד). משה, כתגובה, משיב תשובה שלא ברור פשרה: **וַיֹּאמֶר מִשֶׁהָ לִחְתּוּנִי כִּי יָבֵא אֵלַי הָעָם לְרִשָּׁא-לֵיהֶם: כִּי הִיָּה לָהֶם דְּבַר בְּאֵל וְשִׁפְטָת יִבִּין אִישׁ בְּיָרְעֵהוּ הַדְּעַת יֵאָתְחַק יֵהָא-לֵיהֶם וְאֵת תּוֹחַת יו" (שם שם, טו-טז), הרי קרוב לוודאי שיתרו הבין שזה המצב, שמשה יושב ושופט את העם, יתרו מבין שבאים העם אל משה לשמוע את דבר ה' ולדרוש את הא-לוהים, הוא בסך הכל תמה על האופן בו משה עושה זאת, והשיא לו עצה כדי לייעל את התפקוד, **וַיֹּאמֶר חֲתָן מִשֶׁהָ אֵלַי לֹא טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: נְבַלְתָּ בְלִגְמֵי אֶתְּהוּ הָעָם הַנֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ. כִּי כִבְדַתְּ מִמֶּךָ הַדְּבָר לֹא תֵבֵל עִשְׂהוּ לְבְךָ** (שם שם, יז-יח). נדמה שמתרחש כאן דו-שיח בו כל צד לא מבין את משנהו, ויש לברר מדוע זה כך.**

חז"ל מדיגשים שפרשייה זו מרכזית, הם מתארים ששמו של יתרו נגזר מלשון 'יתר', "על שם שיתר פרשה אחת בתורה" (רש"י שם שם, א) ובזכותו הגיעו דינים נוספים למערכת המשפט והדינים הענפה המתוארת בפרשה, הדבר דורש הסבר. המהר"ל¹ מבאר שהשיח בין משה ליתרו הוא דיון יסודי על הפער שבין מערכת התורה שמחפשת את הצדק והיושר במציאות, לבין מערכת המשפט של הגויים שמחפשת לסדר את העולם באופן כזה שיהיה נוח וקל להתנהל בו. המשפט אצל האומות בא לסדר את האנושות בצורה כזו שיוכלו לחיות אחד עם השני בצורה תקינה. לעומת זאת, התורה הקדושה באה לתפוס משהו גבוה יותר מעבר לסדר, גם היא כמובן מסדרת את המציאות, אבל היא מסדרת אותה בצורה שמגיעה לצדק ולכללים של היושר של הקב"ה. יתרו, מתוך השקפתו, מציע למשה שכדי לסדר את המציאות ולמנוע מחלוקות ומריבות, עליו להאציל את הסמכויות ולהעמיד מערכת משפטית גדולה וענפה שתוכל להעמיד את העולם על תקנו. משיב לו משה שהוא כלל לא מבין, **כִּי יָבֵא אֵלַי הָעָם לְרִשָּׁא-לֵיהֶם**, בני ישראל חפצים לשמוע את התורה הא-לוהית עם כמה שפחות תיווכים. מי מוכן לוותר על מפגש עם משה רבנו, איש הא-לוהים! כאשר לשני יהודים היה איזה ויכוח, הם נהנו מההזדמנות לגשת למשה רבנו ולשמוע ממנו את התורה ולקבל את המוסר הא-לוהי. מבחינת בני ישראל אין כל תחליף למשה רבנו. כולם יודעים שישנם עוד אנשים שיודעים את התורה ויכולים למוסרה כראוי, אבל אף אחד לא יכול להגיע לדיוק כזה כמו של משה, שכן הוא זה שהביא את דבר ה' לעולם. לו היינו מחפשים רק לסדר את המציאות, אז כל בר דעת יכול היה לחשוב על הפתרון של יתרו, אך מכיוון שראשנו הוא בתורה, והתורה ניתנה לנו לא רק כדי לסדר את המציאות, אלא כדי להגיע ליושר, לצדק ולמוסר הא-לוהי, ובשביל מטרה זו אין תחליף ראוי מלבד משה רבנו. להאציל את הסמכויות לדיינים אחרים, שיתפסו את מקומו של משה, זה מביא לרמה אחרת של תורה, לרמה אחרת של קירבה לה', רמה פחות גבוהה שאין העם חפצים בה. זה מה שמשה עונה ליתרו. העם באים לדרוש א-לוהים, הם מחפשים משהו שהוא מעבר לסידור המציאות הטכנית. בשלב זה יתרו מבין את תשובתו של משה, ובפיו טענה חדשה: **נְבַלְתָּ בְלִגְמֵי אֶתְּהוּ הָעָם הַנֶּה**, יתרו מבין שהעם רוצים את משה, שהם שואפים לדבר ה' הגבוה ביותר, אך הוא מסביר למשה שטכנית זה לא יעבוד, אי אפשר להפיל את כל נטל העם על אדם אחד, גם אם מדובר באדם גדול כמשה, **נְבַלְתָּ בְל**. הקב"ה מסכים לעצתו של יתרו. התורה הא-לוהית הנבדלת, המביאה את דברי המוסר הא-לוהיים, ירדה לעולם הזה וצריך לדעת איך להתנהל איתה במרחב של העולם הזה, במציאות החומרית, גם אם זה אומר שצריך לעבור מהנהגה יחידית של משה אל שאר הדיינים.

הפרשייה הזאת מהווה הקדמה למתן תורה שיגיע בהמשך הפרשה. אנו למדים מכאן שאנחנו הולכים לקבל תורה נשגבה שהיה מן הראוי להתאמץ לשמוע את כולה ממשה רבנו, תורה שעניינה להביא אותנו למקום נשגב ונעלה, ליושר א-לוהי ולא רק לסידור המציאות.

¹ הקדמה לדרוש על התורה. מופיע בחלק מהמהדורות בסוף ספר באר הגולה.

מברר המהר"ל שהשכר על המצוות מגיע מהדבקות שאדם דבק בריבונו של עולם. כאשר אדם מקיים מצווה, הוא למעשה לוקח את האישיות שלו ומכוון אותה להתנהל על פי המוסר הא-לוהי, על פי הרצון שהקב"ה רוצה שנחיה, ובוה מתקשר האדם אל ה' ומתדבק אליו. ככל שהאדם מחבר את עצמו יותר אל מלך העולם, ככל שהאדם לוקח את האישיות שלו ומרגיל אותה לחשוב במחשבות שהקב"ה רוצה שנחשוב, כאשר הוא מרגיל עצמו למוסר הא-לוהי, כך הוא זוכה לשכר גדול יותר. השכר נמדד לפי קירבת ה' שהאדם מגיע אליה, וממילא לא תמיד המצווה החמורה היא זו שתוביל את האדם לחיבור גדול יותר לקב"ה. לעיתים יהיו מצוות קלות לכאורה, שמסיבות שונות דווקא הן יביאו את האדם לדבקות גדולה יותר בריבונו של עולם. זה יכול להיות ממגוון נסיבות, כגון בגלל שהן מצוות תדירות שהאדם נפגש איתן כל הזמן, או בגלל שהאדם נמצא בדיוק בסיטואציה כזאת שהמצווה הקלה היא זו שנותנת לו מילוי של אור ורוחני שהיה חסר לו. על פי הבנה זו, מובן מדוע אי אפשר לקבוע בצורה ברורה איזו מצווה תיתן שכר גדול יותר. הדבקות בקב"ה משתנה מאדם לאדם וממצב למצב, ולכן אומר לנו רבי "והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה", אנו צריכים להתמקד בכל המצוות, כי כלל המצוות מחברות אותנו לקב"ה.

העונשים על העוברים על דברי התורה מפורשים בתורה; מפורש על אילו עבירות יש עונש מלקות, איפה יש מיתת בית דין ואיפה יש כרת. מדרג העונשים קיים מפני שהעונש בא על עצם עשיית העבירה, העוון עצמו הוא שמוליד את העונש, שהרי האדם הוא שמביא על עצמו את הרעה כפי שנזכר ונשנה בנביאים **לְדַשְׁעוּ יַם יַצְאֲרֵשׁ עַ** (שמואל א כד, יג), **אִשְׁרֵי-רָעַתְךָ** (ירמיה ב, יט) **אִתְּמוּנוּ בְּיַד עֲוֹנוֹ** (ישעיה סד, ו). ממילא ממדרגת העונשים אנו יודעים לקבוע אילו עבירות חמורות יותר ואילו פחות. אך השכר, כאמור, מגיע ישירות מהקב"ה, כפי שנזכר בנביאים **ה' תַּן הַטּוֹב** (תהילים פה, יג), **"טוֹב ה' לְכָל"** (שם קמה, ט), הגמול הטוב נובע מהדבקות בו יתברך, שנוצרת על ידי המצווה. השכר מגיע מהחיבור שהמצווה מביאה אל האדם, וזה משתנה ממקום מסוים לאחר ומאדם אחד לאחר.

התובנה הזאת שהמצוות מחברות אותנו אל הרצון הא-לוהי, אל המוסר של הקב"ה, מסבירות לנו את אותה ההקדמה שהקב"ה מוסר לבני ישראל דרך משה רבנו לפני מתן תורה; התורה משנה את עם ישראל להיות עם סגולה, להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, היא הופכת את העם להיות עם שמתנהל לפי המוסר של הקב"ה, לפי הרצון הא-לוהי. כל מצווה ומצווה שמתאמצים עליה, קלה כבחמורה, כל המצוות יחד באות ומרוממות את עם ישראל בכדי שיהיו המרכבה של הקב"ה בעולם, כפי שכתוב על הצדיקים שהם המרכבה לשכינה.

בין אדם למקום ובין אדם לחברו

חלקה השלישי של הפרשה כולל את מעמד הר סיני ועשרת הדיברות (שמות כ, ב-יד):

אָבִי ה' אֱלֹהֵיךָ... לֹא הִיָּה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי: לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה... לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ, לְשׁוֹן... נְכוֹרָא ת יוֹם הַשַּׁבָּת לַקֹּדֶשׁ שׁוֹ... כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ.
לֹא תִרְצָח: לֹא תִנְאֹף: לֹא תִגְנֹב: לֹא תַעֲנֶה בְּרֵעֶךָ עַד שֶׁקָּרַ: לֹא תַחַד מַד ב יִתְרֶעָךָ. לֹא תַחַד מַד אֶשׁ תִּרְעָךָ וְעַבְדוֹ וְאִמְנוֹן שׁוֹר וְתַמְרוֹן כְּלֵאֶשֶׁר רָלְעָךָ.

בפרק ד של שיר השירים מפורט שבחם של בני ישראל, וכך כתוב: **שְׁנֵי שָׁדַי כְּשְׁנֵי עֵפְרַיִם תְּאֵמַר יְצִיָּה הַרְעוּ יַם בְּשֹׁשְׁנִים** (שיר השירים ד, ה). רש"י, בפירושו השני על הפסוק הזה, מביא את דברי חז"ל המפרשים שהפסוק מתייחס לשני לוחות הברית, שני חלקים שלמים ושקולים, כשני שדיים תאומי צביה. כל לוח מכיל חמישה דיברות המכוונים זה כנגד זה, כל דיבר שבלוח אחד מכוון ומדויק כנגד הדיבר המקביל לו בלוח השני. רש"י שם עובר ומפרט מה יש בכל דיבר שמכוון הוא כנגד הדיבר המקביל לו:

אָבִי ה' אֱלֹהֵיךָ, הראשון שבלוח הראשון, מקביל הוא לראשון שבלוח השני, **"לֹא תִרְצָח"**, מכיוון שהרוצח ממעט את הדמות של האדם, ולכל אדם יש צלם א-לוהים. מי שרוצח אדם הוא למעשה ממעט את צלם א-לוהים שבעולם.

"לֹא הִיָּה לְךָ" כנגד **"לֹא תִנְאֹף"** שכן המציאות של עבודה זרה, בה האדם הולך אחר אל זר, היא מציאות מקבילה למציאות של ניאוף, של הליכה אחרי אדם זר.

"לֹא תִשָּׂא" כנגד **"לֹא תִגְנֹב"**, כפי שרש"י מסביר שסוף הגנב להישבע לשקר. גניבה היא ביטוי לזה שאין סדר בעולם, אין מערכת חוקים, לכאורה אומר הגנב שהממון אינו שייך לפלוני יותר מאשר הוא שייך לו עצמו, ובגישה כזאת, לא רחוק הוא מלבוש ולשקר לבית דין על הממונות.

"נְכוֹרָא ת יוֹם הַשַּׁבָּת" מקביל הוא ל**"לֹא תַעֲנֶה"**, מפני שהמחלל שבת מעיד הוא שקר בבוראו, שכן השבת הינה עדות לכך שהקב"ה ברא את העולם ושבת ביום השביעי.

ולבסוף, צב דא תאב ד. וא תאמך. עומד כנגד "לא תחמד". מסביר רש"י "שהחומד סופו להוליד בן שמקלה אותו ומכבד למי שאינו אביו". נרחיב זאת ונבאר שהחמידה ההורסת את הסדר של הנאמנות הזוגית מביאה לתוצאה של חוסר כיבוד הורים ובוהו משלימה את פירוק התא המשפחתי מכל הכיוונים.

במדרש הזה שהביא רש"י, שחמשת הדיברות הראשונים מכוונים הם כנגד חמשת האחרונים, טמון יסוד כללי במצוות התורה; החמישה הראשונים הינם מצוות שבין אדם למקום. ארבעת הדיברות הראשונים מובהקים שהם בין אדם למקום, אך גם החמישי, כיבוד ההורים, שייך לתחום הזה - חז"ל מספרים לנו שהוקש כבוד ההורים לכבוד המקום, וגם מצווה זו חשובה היא כמצווה שבין אדם למקום. לעומתם, חמשת הדיברות האחרונים הינם מצוות שבין אדם לחברו. בהתבוננות בפסוקים, החלוקה הזו מאוד מודגשת, שכן בצירוף לכל דיבר מהחמישה הראשונים מופיע שם ה' בסמוך אליו, ואילו בחמישה האחרונים אין כלל אזכור של שם ה'.

ההקבלה בין חמשת הדיברות הראשונים לאחרונים מלמדת אותנו שיש קשר ישיר בין שני סוגי המצוות, המצוות המוסריות בעולם הזה מתאימות לגמרי למצוות שבין האדם למקום. יש מרבתינו הראשונים שדרשו שעשרת הדיברות כוללות ברמז ובתמצית את כל תרי"ג המצוות, כך שנמצא שכלל המצוות כולן מכוונות וקשורות, בין אדם לחברו ובין אדם למקום.

יש פה קישור דו-צדדי, גם מלמטה למעלה, וגם מלמעלה למטה; הן ממבט שמתחיל מהעולם הזה ומטפס כלפי הצד הרוחני, ההקבלה הזאת עוזרת לנו להגיע אל ריבוננו של עולם. המצוות שבין אדם לחברו, שהן קרובות יותר לשכל האנושי שלנו ולתפיסה המוסרית שלנו, מהוות כמעין הקדמה ובסיס שתאמץ את היחס שלנו למצוות שבין אדם למקום, אותם לעיתים קשה לנו לתפוס.

וכן להפך - יש מבט שבו המצוות מתחילות מבין אדם למקום, ומשם מתפתחות לבין אדם לחברו. מבט זה מבחין שהאדם נושא בקרבו רוח ונפש א-לוהית, ולמעשה פגיעה באדם היא מיעוט של הצלם הא-לוהי שבאדם. אפילו פגיעה בקשר נישואים או בממונו של האדם גם הם מיעוט מסוים של הצלם! ההקבלה הזאת בין שני סוגי המצוות מכוונת אותנו איך להתייחס לדברים, היא קוראת לנו להתבונן על זה שכל המצוות שבין אדם לחברו נושאות בתוכן פגיעה בהופעה הא-לוהית בעולם, ולעומת זאת, קיום המצוות שבין אדם לחברו מפארות ומוסיפות את הכבוד הא-לוהי במציאות.

התרוממות מוסרית בכל תחומי האישיות

עשרת הדיברות, הן הראשונות שבין אדם למקום, כמו האחרונות שבין אדם לחברו, נושאות בתוכן מצוות שכוללות מצוות שבמעשים, בדיבור וגם במחשבה. החמישה הראשונים מתחילים במחשבה, מתקדמים לדיבור ומסיימים במעשה. ואילו החמישה האחרונים מסודרים בסדר הפוך - מן המעשה אל המחשבה.

החמישה הראשונים נפתחים במצוות שבמחשבה - "אנוכי ה'" ו"לא יהיה לך א-לוהים אחרים", אחרי זה מגיע "לא תישא" שזו מצווה שבדיבור, ולבסוף מצוות שבת וכיבוד הורים, שהן מצוות שבמעשה.

חמשת הדיברות האחרונים פותחים ב"לא תרצח", "לא תנאף" ו"לא תגנוב", שהן מצוות מעשיות, ומשם ממשיכים אל "לא תענה ברעך עד שקר" שהיא בדיבור, ולבסוף "לא תחמוד" שזו מצווה שבמחשבה.

שני סוגי המצוות כוללות את שלוש החטיבות של המעשה, הדיבור והמחשבה. הקב"ה מצווה עלינו להתקדש ולהתרומם בכל החלקים של האישיות שלנו.

אם כי, לגבי אופייה של מצוות "לא תחמוד" ישנה מחלוקת ראשונים. הרמב"ם לומד שאיסור לא תחמוד איננו במחשבה בלבד, אלא מדובר במחשבה שמביאה את האדם גם לכדי מעשה, מחשבה כל כך חזקה, בה האדם כל כך חומד בחפץ של חברו עד שהוא מפציר ולוחץ עליו עד שחברו נענה לו בלית ברירה ומוכר לו את רכושו. אך ישנם ראשונים אחרים (רד"ק, אבן עזרא וסמ"ג) שלמדו שאיסור לא תחמוד הוא במחשבה בלבד. בכל אופן, גם הרמב"ם מודה שאיסור "לא תתאוה" המופיע בספר דברים הינו איסור מחשבתי בלבד. החילוק שבין לשון החמידה ללשון התאוה מבואר במלבי"ם, (שמות כ, יג) חמידה זו השתוקקות נמוכה ששייכת לצדדים הנמוכים שבאדם. חמידה זו מתעוררת רק כאשר הוא רואה במראה העין את הדבר שהוא חומד. לעומת זאת, תאוה היא קצת משיכה מעט יותר גבוהה מהחמידה, תאוה קשורה לנפש, היא מתחילה ממחשבת השכל אף ללא שהאדם רואה את מושא התאוה הוא עלול להשתוקק אליו. כמו שאדם מתאוה לבית יפה של חברו אף ללא שיראה אותו בעיני בעת ההתאוות. הדבר מדויק בפסוקים בתנ"ך, שם מוצאים את הצירוף של המושג 'תאוה' אל הנפש, אך לביטוי חמדה אין צירוף אל הנפש. לדוגמא: צַיִתְאוּהָ נַפְשִׁי לְאֵל כָּל בֶּשֶׂר (דברים יב, כ).

האבן עזרא (בפירושו הארוך שמות כ, יד) שואל, איך ייתכן לצוות אדם לחשוב מחשבות מסוימות? כיצד אפשר לצוות על האדם שלא להתאוות. אלו דברים שבלב ולכאורה אין לאדם שליטה עליהם. עונה על כך האבן עזרא במשל על אדם כפרי בעל מעמד פשוט, שאינו חומד את בת המלך גם כאשר הוא רואה אותה ביופייה מפני שהוא מורגל מצעירותו שהוא כלל לא שייך אל מעמד המלוכה, הוא יודע כדבר פשוט שאין לו שום התקשרות אליה, הבנת הריחוק הזאת גורמת לכך שאין הוא מתאוה אליה. כך גם אנו, כאשר אנו לומדים את התורה הקדושה, עלינו לחנך את עצמנו שהכל מגיע מאת הקב"ה. לכל אחד יש את הממון המיועד לו, את הבית הנכון עבורו ואת האשה המתאימה לו, ואין זה שייך כלל וכלל לבוא ולתת את העיניים שלנו בדברים של אחרים שאינם שייכים לנו. נזכיר את לשונו הצחה של האבן עזרא:

כל משכיל צריך שידע, כי אשה יפה או ממון לא ימצאנו אדם בעבור חכמתו ודעתו, רק כאשר חלק לו ה'. ואמר קהלת: ולאדם שלא עמל בו יתגנו חלקו... ובעבור זה המשכיל לא יתאוה ולא יחמוד. ואחר שידע שאשת רעהו אסרה ה' לו, יותר היא נשגבה בעיניו מבת מלך בלב הכפרי.

הוא ממשיך וממשיל את זה גם לעובדה שאדם לא חומד באמו מפני שהוא מורגל ויוגע שזה דבר שהוא לא שייך ולא מתאים כלל, ועל זאת הדרך האדם לא שייך בחמדת רכושו של האחר.

בעל הכתב והקבלה, ר' יעקב צבי מקלנבורג, מביא תשובה שונה לשאלת האבן עזרא, כיצד ייתכן לצוות על מחשבותיו של אדם – הוא מבאר שעל ידי שאדם ממלא את עצמו באהבת ה', אין בליבו עוד פנאי לאהבות שנוגדות את רצון ה', וממילא אינו מגיע כלל לחמוד ולהתאוות לדברים אחרים שהם נגד רצון ה':

אחר שה' צוה אותנו על האהבה באמרו "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" מה מקרא חסר אם היה כתוב "ואהבת את ה' בלבבך" ומה רצונו לומר במלת "כל"? אלא הכוונה שיהיה בלבך מלא באהבת ה' כלומר, שלא יהיה בלבך רק אהבת ה' לבד, לא שיהיה בו גם אהבת ה' גם אהבת העולם שאם כן אינו מלא באהבת ה' כי אם חציו לה' וחציו לכם ולא נקרא זה בכל לבבך. הנה כל איש המקיים זאת המצוה ואחרי שחשקה נפשו להתענג על ה' וכלתה נפשו לדבקה באהבה רבה בכל עת, לחזות בנועם ה' ולטעום מטעם המלך ולהתענג מזיו כבודו, וגם עריבות רבה ומתיקות נפלאה ימצא בה על ידי כך לבו מלא כל עת בזכרון קדוש ה' וחושב בו ולבו קשור עמו בעבותות אהבה.. ואז אי אפשר שיחמוד שום דבר מכל מחמדי העולם הזה.

כי כאשר כבר לבו מלא תמיד אהבת ה' איה המקום בלב אשר יתאוה ויחמוד בו דבר זולתו ככוס אשר הוא מלא על גדותיו שאין יכולים להוסיף מאומה מי שמקיים ואהבת בכל לבבך אי אפשר לו לחמוד הדבר האסור כלל אחר שלבו טרוד תמיד באהבת ה' בשמחה רבה.

שתי הדרכים הנזכרות, של האבן עזרא ובעל הכתב וקבלה, מורות לנו על עבודת ה' מיראה ומאהבה, הראשונה סוללת לנו את הדרך להתמודד עם משיכות היצר על ידי הצבת גבולות ברורים ונוקבים עד שאין ללב להימשך ולהיגרר אחר דמיונות שווא שאינם מועילים לנו. ממילא היחס אליהם אמור להיות כאלו הם כלל לא קיימים מבחינת משיכת הלב של האדם. ואילו השנייה פורסת לפנינו את האתגר החיובי אליו אמור האדם לשאת את עיניו עד שמסלולים אחרים אינם מושכים אותו. על האדם לצייר בנפשו את הייעוד שלו, לשם כך נכון לו להשתמש במכחול עם צבעים עזים ונאים כדי שיצטייר לו דמות שיש לה מתנות טובות ויקרות מהקב"ה, בעזרתם הוא זוכה לפאר את מלך העולם ולהוסיף בעולם טוב ויושר אלוקי באופן שמותאם ונעים לעובד עצמו.

מזה ומזה אל תנח את ידך, כדי להצליח לעמוד ביעוד שלנו לא די בזה בלא זה. עלינו להגביר בנפשות שלנו הן את הגבולות הברורים שמשורטטים מיוצר העולם, לחזק את התודעה שאין כלל אפשרות לקחת מהאחר ומהאסור, מה שלא מיועד לנו מצוי לגמרי מחוץ לתחום שלנו ומוגבל בהגבלות אלוניות חמורות. ויחד עם ההגבלות יש לחזק את הציור המרומם והיפה של התפקיד שלנו בממלכה של הקב"ה.

נמצאנו למדים מהצווים של עשרת הדיברות, שהקב"ה מודיע לנו שאנחנו מסוגלים לכוון את המעשים, הדיבורים ואף את המחשבות שלנו ולקשרם אליו יתברך.

אסיים בנתון משוב לב שפרסמו לפני כשבועיים בכנס שנערך ביישוב פסגות. הזכירו שקיימת תופעה מיוחדת במינה בקרב הציבור הדתי לאומי ששוברת כל מוסכמה אחרת בעולם – מצאו בצורה מחקרית שיטתית שבכל העולם, ככל שרמת ההשכלה גבוהה יותר רמת הילודה הולכת ויורדת. ואילו אצלנו, כנגד כל האוכלוסיות האחרות, רמת ההשכלה אינה משפיעת כהוא זה על רמת הילודה, הציבור מבין שהמאמץ לקיים את רצון ה', להידבק בו ולהוסיף טוב בעולם מתקשר יחד עם פיתוח העולם!

יהי רצון שנזכה להתרומם ולרומם את עצמנו באופן פרטי וציבורי, להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, לתקן את עצמנו ואת מערכות המדינה, ולהופיע את הקב"ה בשלימות!

מידי שבוע ביום שני מתקיימת בביהמ"ד של "שיבת הגולן" שיחה כללית, העוסקת בתורת המידות ובנפש האדם, חיזוק בלימוד תורה ועבודת ה'. להבדיל משיעורי האמונה העוסקים בעיונים מהותיים וכלליים מתורת מרן הרב וכתבי ראשונים, שיחה זו הינה בעלת גוון מוסרי, ועניינה בהדרכות רוחניות, הנגזרות מן המבט האמוני, ושופכות אור על דרכי הרוחנית של בן תורה בדורנו.

עריכה: חגי מיכליס | **תמלול:** תומר אסולין ודביר בן ישר | **אינטרנט:** יקיר ליטמנוביץ', אריאל אילון ונוה רזי | **צילום:** יאיר רחמני ואביאל ביטנסקי | **הפצה:** דביר בן ישר